

FRIEDRICH NIETZSCHE *comment'Ál(l)*

„A társadalom ... kivetettjei, a vérig-üldözöttek, a holtra-hajszoltak – de a Spinoza- és Giordano Bruno-féle kényszer-remeték is – végül mind, tán öntudatlanul furfangos bosszúvágyók, méregkeverők lesznek, bármi szellemi maskaráda fedje is őket (tessék csak egyszer Spinoza etikáját és teológiáját fenékgig ásn!), – nem is szólva amaz együgyű erkölcsi felháborodásról, mely csalhatatlanul jelzi, mikor hagyja cserben a filozófust filozófiai humora.”

„...a Pascal hite,... rettentő mód hasonlít az ész lassú öngyilkosságához; – makacs, hosszúéletű, féregszerű ész ez, melyet nem lehet agyonütni egy csapással.”

„S aki már mélyen átérezte, milyen ízléstelenül hamis és érzélgős ez a mondat abban a világban, melynek lényege a hatalomra törő akarat, azt hadd emlékeztessük rá, hogy a pesszimista Schopenhauer voltaképp – fuvolázott... mindennap ebéd után: tessék az életrajzát olvasni. Mellékesen hozzáfűzve: a pesszimista, az isten- és világtagadó, aki az erkölcsnél megállapodik, aki az erkölcsre igent mond, s fuvolán kíséri a „laede neminem”-erkölcsöt, hát voltaképp – pesszimista ez?”

„Tessék bevallani, mennyire híján van a mi modern világunk a Heraklitosok, Platok, Empedoklesek egész fajtájának s az emberi szellem többi fenséges remetéinek; s hogyan szabad magát éreznie egy előkelőbb származású és mivoltú derék tudósnak olyan filozófusok láttán, akik ma – hála a divatnak – felül (és alul) vannak, – Németer-

szágon például a két berlini oroszlán: az anarchista Dühring Jenő és az amalgamista Hartmann Ede.”

„A Kant és Hegel nemes fajtájából való filozófiai munkások föladata, hogy bizonyos értékek – régen megteremtett, uralomra jutott s egy ideig „igazságok”-nak keresztelt értékek – egész tényállását kiderítsék, formulákba szorítsák akár logikai, akár politikai (erkölcsi), akár pedig művészi téren.”

„Az angolok – nem filozófiai faj: Bacon neve a filozófiai szellem megtámadását jelenti, Hobbes, Hume és Locke a „filozófus” fogalmának lealacsonyítását és kisebbitését. ... az angolok „mechanikai” világbutítása elleni küzdelemben megegyeztek Hegel és Schopenhauer (nem szólva Goetheről), ez a két filozófiai testvérlángész, akik a német szellem két ellenkező pólusára törekedtek, s oly igazságtalanok voltak egymás iránt, ahogy csak testvérek lehetnek.”

„Némely igazság arra való, hogy középszerű agyak fedezzék föl ... – ez a tán kellemetlen megállapítás éppen most időszerű, mióta tisztos, de középszerű angolok – többek közt Darwin, John Stuart Mill, Herbert Spencer szelleme – kezd az európai ízlés középső rétegeiben uralkodni.”

(Ollóztatott a „*Jenseits von Gut und Böse*” 1907-es magyar kiadásából)